

ВІН “ЛАМАВ НАЙКРАЩИХ СВІТОВИХ БОРЦІВ”

Восьмого жовтня виповнилося 132 роки з дня народження легендарного українського богатиря Івана Піддубного, котрий був і залишається одним із найвидатніших борців, які залишили по собі слід у світовій історії боротьби. В 1906 – 1927 роках він завойовував звання чемпіона світу серед професіоналів. За всі роки виступів Іван Піддубний не програв практично жодного чемпіонату, вважався непереможним.

Народився майбутній чемпіон у стародавньому козацькому селі Красенівці, що на Черкащині. До 21 року жив у селі. В 1893 році поїхав на заробітки в Севастополь, де почалася його спортивна кар'єра. У 1903 році молодий Піддубний приїжджає на чемпіонат світу в Париж і здобуває поспіль 11 перемог. І лише у дванадцятому поєдинку внаслідок очевидної нечесності свого суперника Рауля де Буше, котрий перед боєм змастив своє тіло оливою, так що його не можна було вхопити, він програє з рахунком 1:2. Після цієї поразки І. Піддубний дав собі слово всіма силами боротися з нечесністю на борцівському рингу.

У 1904 році на міжнародному чемпіонаті в Петербурзі він переміг дворазового чемпіона світу Поля Понса. Тут же він розквітався і зі своїм недавнім кривдником Раулем де Буше, давши йому на рингу такого «прочухана», що той змушений був благодати суддів припинити бій і втік за куліси, де дійшов майже до істерики.

З 1906 по 1924 роки, Іван Піддубний виступав у міжнародних чемпіонатах за участю найсильніших борців світу. Йому аплодували Берлін, Париж, Аахен, Франкфурт та Мілан, Київ й Одеса, Женева та Лондон, Москва й Петербург. Публіка й преса були в захопленні від Івана Піддубного, називали його «чемпіоном чемпіонів», «королем чемпіонів», глави європейських урядів і короновані особи надсилали йому свої вітання.

У 1924 році 53-річний Іван Піддубний виїжджає боротися за кордон, спочатку в Німеччину, а пізніше до США (1925 р.), де здобуває титул чемпіона Америки. Тут із надзвичайною урочистістю відзначається 20-річний ювілей чемпіонства, рекорд, що його не побив жоден інший борець. У 1927 році Іван Піддубний повертається на батьківщину, де його чекають тяжкі випробування.

Найкраща, найлаконічніша характеристика українського богатиря в альбомі «Борці», виданому в 1915 році, в якому читаємо про Івана Піддубного: «Той, котрий ламав найкращих світових борців без усякого жалю і без найменшого зніяковіння».

Сила і вправність Івана Піддубного здавалися неймовірними. На жаль, ім'я і слава великого майстра і сьогодні стають об'єктом різних вигадок та інсинуацій. Вже ніхто не дивується, коли наші східні сусіди, вірні принципу «Россия – родина слонів», пробують видати І. Піддубного, як і інших борців, таких як Георг Гаккершмідт, Ернст Лусталло, Гвідо Меєр, Йосиф Граве, Нур Алієв, «істинно руськіми людьми». Адже синдром махрового імперського шовінізму постійно змушує їхні емоції перемагати елементарний здоровий глузд. Але насторожує інше. Дійшло до того, що деякі «шанувальники» східних єдиноборств, пробуючи «приклеїтись» до слави І. Піддубного і використати її для рекламування східних видів боротьби, дописали до такого: І. Піддубний був непереможний тому, що, мовляв, він таємно вивчав джіу-джітсу і тому перемагав своїх противників недозволеними прийомами. Вигадали йому і міфічного «вчителя» з типовим японським ім'ям і прізвищем Оно Отакару (добре, що не Камікадзе Харакірі). На цілий світ відома історія, коли Івана Піддубного викликали

на поєдинок із французьким майстром джіу-джітсу і на другій хвилині поєдинку він швиргонув противника з рингу так, що покалічив. Виявляється, пояснюють «самураї», француз був не зовсім майстром джіу-джітсу, а от Іван Піддубний, виявляється, ним був (шкода, правда, що не написали, чи мав Іван Піддубний «чорного» пояса). З того можна було б просто посміятися, коли б «нові японофіли» на тому зупинилися і не почали паплюжити І. Піддубного, стверджуючи, що він використовував заборонені прийоми джіу-джітсу для нечесної боротьби проти своїх партнерів. Так, виявляється, за допомогою цих «нечесних» прийомів він нібито в 1903 році переміг французя Поля Понса та підступно зламав лікоть Іванові Заїкіну. По-перше, шановні байкарі в погоні за сенсацією не потрудилися навіть добре підтасувати свою версію. Адже І. Піддубний зустрічався з Полем Понсом не 1903, а в Санкт-Петербурзі 1904 року і чисто поклав його на обидві лопатки, що було зафіксовано суддями. По-друге, Іван Заїкін котрого І. Піддубний переміг 1908 року в Парижі, в інтерв'ю журналові «Сила і здоров'я» 1912 року в один голос із Луріхом, Абергом та іншими видатними борцями визнає І. Піддубного «єдино непереможним у французькій боротьбі та й справді найкращим». Особливо боляче чути такі наклепи, адже відомо, що І. Піддубний був насамперед кришталеву чесним борцем і особливо активно виступав проти усяких хитрувань у боротьбі. Про це одноголосно заявляють навіть його суперники. Так, під час одного з чемпіонатів, обурений махінаціями при його проведенні, Іван Піддубний викликав на борцівський поєдинок головного організатора чемпіонату, відомого борця Георга Луріха, і під час поєдинку демонстративно закинув його аж на суддівський стіл. Іншого разу 1906 року в Санкт-Петербурзі він так само закинув на суддівський стіл іншого свого суперника, видатного польського борця Станіслава Збишка-Циганевича. Цікаво, що в обох випадках судді попередньо домовилися присудити нічию. І. Піддубний таким оригінальним способом висловив свій протест, показавши перед глядачами перевагу в силі й техніці. А коли 1916 року в Тифлісі організатори вмовили «лягти» під Климентія Буля, борця, котрий значно поступався йому за всіма параметрами, І. Піддубний скрутив його і ліг на лопатки, демонстративно тримаючи його над собою, а потім встав і мовчки пішов зі сцени...

Наведемо факти зі спогадів самого Івана Піддубного. Відомий борець писав, що непереможність у боротьбі йому дала козацька система фізичного виховання. Він не пив горілки, не кутив, стверджуючи, що «від пияцтва і куріння тільки крок до озвіріння», гартував своє тіло ранковою гімнастикою, обтиранням холодною водою, щоденними тривалими прогулянками. Ставши всесвітнім чемпіоном у класичній та вільній боротьбі, він часто відвідував українські села, змагався з охочими. Одного разу в рідному селі Красенівці на Черкащині він влаштував змагання зі своїм рідним братом Митрофаном. Яке ж було здивування, коли Іван, який з легкістю перемагав світових чемпіонів, програв братові, котрий ціле життя боровся народними прийомами. Поступився він братові і силою: коли Митрофан підняв 256 кг, то Іван лише 192 кг. Отже, народна система фізичного розвитку виявилась ефективнішою, ніж класична. І, на диво, навіть прийоми джіу-джітсу не допомогли...

А для тих, хто хоче бачити нашого багатиря «ісконно русским», наведемо такий факт із його біографії, який особливо не популяризували. Під час першої паспортизації СРСР у 1932 - 1933 рр. І. Піддубному, котрий проживав тоді в місті Єйську на Кубані, видали паспорт, де записали його прізвище Поддубний, а в графі національність, звичайно, вказали «русский». І. Піддубний запротестував разом із відомим чорноморським, краєзнавцем Гнатенком, котрого також перехрестили на Ігнатенка.

Коли жодні протести не допомогли, І. Піддубний виправив у паспорті у своєму прізвищі *о* на *і*, а у графі національність закреслив «русский» і написав українець. Згодом хтось доніс про це посіпакам НКВД. У 1937 році чекісти арештовують чемпіона, вивозять його в Ростов-на-Дону в крайове управління НКВД. Спочатку сталінські кати звинувачують чемпіона в антисоветській пропаганді та українському буржуазному націоналізмі (за виправлення паспорта). Його на кілька днів заганяють у підвал з холодною водою по пояс, обпікають електропаяльником, після якого на спині назавжди залишилися страшні рубці. Він ні в чому не зізнався, і в 1938 році завдяки зверненням світової громадськості його змушені були випустити. «Усе витерпів, мов у чортів у пеклі, я ж чемпіон світу був, а не тюлька на двох ногах. Але ж і болячок там нажив, хай їм грець», – так згадував Іван Піддубний про свою боротьбу за право називатися українцем.

Помер Іван Піддубний на Кубані, в місті Єйську 8 серпня 1949 року.

Ім'я І. Піддубного завжди буде нашою національною гордістю, а його життя слугуватиме могутнім імпульсом для відродження в Україні традицій козацької сили і слави, незламності богатирського духу.